

Samhällets rörelselag / Society's Law of Motion

Om hur samhällen förändras och hur man vetenskapligt studerar det/On
How to Study the Evolution of Nations

MARX, DARWIN OCH STATSVETENSKAPENS POLITISERING

Cherson, Potemkin och Putin

Datum: december 2, 2022 **Författare:** Mikael Sandberg **0 Kommentarer** —

För flera år sedan hade jag fått Simon Sebag Montefioris bok om *Potemkin och Katarina den Stora -en kejsarlig förbindelse* (Prisma 2005) från någon som visste hur jag hade uppskattat hans böcker om Stalin. Oxfordutbildad men också läsvärd för lekmannen blev han som en Peter Englund för hela världen. Men boken blev liggande. Först i januari i år fick jag för mig att det var dags att börja läsa den, lite misstänksam som jag var över ämnet: Potemkin var ju synonym med de där kulisserna som också Sovjet visade upp för att hylla sin egen förträfflighet. Var det verkligen värt en bokläsning att veta mer om denne kulissbyggare? Jag tvivlade.

Så ogrundade farhågor! Jag uppslukades genast av Montefioris starka skildring av denne man, som trots hån från rivaler hade förmått erövra de förlovade landen ända fram till Svarta havet, och som var värd helt andra omdömen än "kulissbyggare". Montefiori gör honom till hjälte i det att han lyckades vidga det ryska imperiet. Det man på historisk distans måste beundra är hans dådkraft, trots att krig och underkastelse är oacceptabla mellanstatligt idag med moderna värderingar och folkrätt. Så tror jag Montefiori också tänkte när ha planerade och genomförde sitt imponerande Potemkinprojekt.

Potemkin och Katarina den Stora

Allt gjorde han för sin älskade Katarina – som inte ens var ryska, utan änka av tysk börd som utnyttjade tillfället då hennes otrogna gemål ur Romanovätten under oklara omständigheter plötsligt dog. Potemkin, rivalen, hade med hela sitt väsen bara ett i sinnet: att behaga sin älskade med nya erövringar och nya gåvor. Varje gång blev han också överdådigt belönad.

Kommen ungefär så långt i boken invaderar Ryssland Ukraina – i verkligheten detta år 2022. Ena hjärnhalvan fortsatte läsandet av hjältesagan om Potemkin, andra hälften funderar över krigsnyheterna och bakgrundsinformationerna om Ukrainas historia. Budskapet från Kreml är att Ukraina är en rysk erövring på 1700-talet och "egentligen ryskt". Det är ju Putins och hans ideolog Dugins syn på "det Nya Ryssland". Ena hjärnhalvans kunskap om Potemkins grundande av Cherson, Odessa, Sevastopol, kommer i dissonans med den andra som bearbetar allt förskräckligare nyheter om rysk våldtäkt på grannlandet.

Så erövrar också Cherson, som första regionhuvudstad, i det verkliga nu. Cherson! Montefiori skriver:

"Den 31 maj 1778 gav Katerina tillstånd att låta Potemkin bygga en hamn vid Svarta havet. Hamnen skulle heta Cherson, ett välklingande namn som genljöd av neoklassiska och ortodoxa drömmar om Chersones [en grekisk koloni som grundades för cirka 2500 år sedan i sydvästra Krym, idag i en av Sevastopols förorter, då ett område känt som Taurien.] (...) Katarina skrev till honom: "Cherson kommer aldrig att kunna förverkligas utan dig."

Potemkins kritiker hävdade att föga byggdes och inget särskilt bra – och historien har trott dem. Lyckligtvis träffade flera av de västerlänningar som besökte Sankt Petersburg under sin stora resa runtom i Europa Potemkin – och denne i sin tur rekommenderade alltid ett besök i Cherson. En av de första var en ung engelsk ingenjör, Samuel Bentham, bror till utilitarismens grundare Jeremy. Denne Samuel skulle komma att arbeta tillsammans med Potemkin i fem år. (...)

Idag ser stadskärnan ut ungefär som Potemkin planerade den. (...) Och prästerna och församlingsborna skryter gärna med att kyrkans skapare Potemkin ligger begravd under golvet inne i helgedomen."

Men Ryssland mäktade inte hålla staden efter invasionen och den snabba erövringen.

Putin tycks ta detta stora nederlag obekymrat. Inga högre befälhavare sparkas. Ingen utrensning sker. Ryssarna evakuerar. De lämnar staden. En neslig reträtt, militärt och prestigemässigt.

Men en sak har Ryssland vunnit: Potemkins benrester.

Ryssarna sökte nämligen upp kyrkan där Potemkins sarkofag vilat sedan 1791 och tog med sig kvarlevorna. Montefiori beskriver själv i *New York Times* (den 27 oktober 2022) att det inte är första gången sarkofagen öppnas, men inte ens bolsjevikerna, inbördeskriget eller världskrigen har lett till tidigare åverkan på Potemkins viloplats.

Kan det vara så att Putin i själva verket hade som ett av målen med den "militära operationen" att erövra Potemkins lik för att föra hem det till moder Ryssland?

Finns det något som styrker den tesen?

Ja, det gör det faktiskt. Montefiori beskriver i sin artikel att den ryska statsledningen hörde av sig till honom för att uttrycka herr Putins odelade beundran för boken. Putin läste alltså boken, uppskattade den högeligen och till och med gratulerade författaren.

Det är ju oerhört, om entusiasmen fick Putin så till den grad imponerad att han ville "föra hem" Potemkins kvarlevor och att det kanske till och med var ett av de perversa målen med invasionen.

Det skulle innebära politisk nekrofil på historisk nivå.

Och vad har detta med Samhällets rörelselag och evolution att göra? Jo, Potemkins offrande av allt för sin partners – kejsarinnans – skull är exempel på könsurvalets mekanismer: hannar som rivaler om honor gör allt för att imponera och vinna gunst. Och som van Valen förklarat i "A New Evolutionary Law", *Evolutionary Theory* (1973) skapar det kapprustningar i hannars sätt att imponera och kvinnors krav för att låta sig imponeras...

Det förklarar "matriarkatets" makt evolutionärt.

Det tänkte nog inte Putin på.

Sponsored Content

Alla singlar nära dig
vurmar om dessa sajter Top
Dejtingsajterna | Sponsored

Den Minst Friska
Hundraser DogWorld | Spo
nsored

Nya mobila trapphissar
kräver ingen installation
(sök här) trapphiss | sökann
onser | Sponsored

Kör en Volvo till en fast månadsavgift. Prenumerera online. Care by Volvo | Sponsored

[Foton] Det här är Peter Stormares hus vid 69 års ålder Hollywood Tale | Sponsored

[Galleri] En mamma föder trillingar - men när läkaren ser deras ansikten kan han inte tro sina ögon! soohealth y | Sponsored

Vintern kommer, skydda din bil med dessa bilskydd! Bilöverdrag | Sök annonser | Sponsored

[Bilder] 15 kändisar som är homosexuella, vad du förmodligen inte visste wordsa | Sponsored

[Bilder] Janne Anderssons partner kan se bekant ut för dig Joy Delivery | Sponsored

Publicerad av Mikael Sandberg

Professor emeritus in political science, previously working at Halmstad University, and with a background in research and studies at several universities in Sweden and abroad, such as The Johns Hopkins University, Columbia University, The UN University, Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung, and University College London. Visa alla inlägg av Mikael Sandberg

© 2022 SAMHÄLLETS RÖRELSELAG / SOCIETY'S LAW OF MOTION

SKAPA EN GRATIS WEBBPLATS ELLER BLOGG PÅ WORDPRESS.COM.